

АКУМУЛАЦИЈА И ИНФЛАЦИЈА

У условима изузетно високог раста инфлације питање односа инфлације и акумулације добија изузетан значај. Тачније речено, независно од тога колика је акумулација битно је очувати њену реалну супстанцу. Ово првенствено због тога што је акумулација, по правилу, резидуални фактор репродукције (чак и кад није реч о реално ниском нивоу), те при иоле значајнијим инфлационим стопама нужно се у следећи репродукциони циклус улази са реално смањеним средствима. Намеће се као једино рационално решење перманентна трансформација новчане акумулације у реалне вредности, што доводи до непотребног гомилања залиха или започињања инвестиција без „затвореног круга финансирања” последица чега је нови раст цена и нови циклус заштите акумулације. Или што је најмање пожељно, долази до нереалног раста тражње – потрошње, укључив и стварање непотребних залиха предмета личне потрошње. Овај процес као да симултано прати збивања у привреди, што је и нормално с обзиром да је највећи део потрошача директно или индиректно везан с привредом друштвеног сектора па је и логично да се радници и у домаћинству понашају као на радном месту.

Могло би се на основу овога закључити да је неадекватност употребе акумулације значајан чиниоц убрзања инфлационог процеса. Таква би тврдња била тешко доказива у условима иначе врло ниске (непостојеће) акумулације у нашој привреди и истовремено стално растућој инфлацији. Па ипак се та веза не може негирати. Стална оријентација на повећање задужености наших предузећа, уз плаћање високих камата (заједно с ревалоризацијом дуга) није ништа друго него својеврсна антиципација употребе акумулације у делатностима чији приноси не оправдавају даља улагања. Напротив, они су контрапродуктивни генералним антиинфлационим мерама. Када се то каже онда се има у виду чињеница да се сузбијање инфлације нужно мора остваривати у другачијим односима понуде и тражње. Намерно се опредељујемо за термин „другачијим” уместо „рестриктивним”, јер је у питању сузбијање „стагфлације”. Самим тим то значи да истовремено морају да делују две међусобно супротне тенденције у агрегатној тражњи: рестрикција и стимулација.

Чини се да смо на тај начин дошли до суштине основног проблема разликовања нашег система од „правних тржишних привреда”, иако он има своје додатне специфичности у подели сектора власништва, која условљава значајне негативне последице на макроекономску политику. Наиме, с теоретског становишта савремена политика тржишних привреда у сузбијању

* Институт друштвених наука, Београд